

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор наукової роботи
Західноукраїнського національного університету
Микола ДИВАК
15 травня 2026 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Яріша Михайла Володимировича на тему «Регулювання інвестиційної діяльності в регіоні інструментами грошово-кредитної політики», поданої на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Витяг

із протоколу засідання фахового семінару кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу від «18» травня 2026 року

Присутні: викладачі кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу і кафедри фінансів ім. С.І. Юрія Західноукраїнського національного університету.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження Яріша Михайла Володимировича на тему «Регулювання інвестиційної діяльності в регіоні інструментами грошово-кредитної політики», поданого на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» щодо його наукової новизни, теоретичного та практичного значення результатів.

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу Західноукраїнського національного університету Сенів Богдан Григорович.

Голова фахового семінару: доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу Західноукраїнського національного університету Кнейслер Ольга Володимирівна.

Рецензенти: кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу Чайковський Ярослав Іванович; кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія Шевчук Антон Михайлович.

Слухали:

Доповідь здобувача Яріша М. В. була присвячена основним результатам дисертаційного дослідження. Він коротко обґрунтував актуальність теми,

зупинився на меті, завданнях, об'єкті й предметі роботи, а далі перейшов до тих положень, які становлять науковий результат дисертації.

Здобувач зазначив, що в умовах війни інвестиційна діяльність регіонів України формується під впливом фінансових, безпекових, інституційних і просторових відмінностей. Руйнування виробничих потужностей, порушення логістики, зростання ризикових премій і нестача довгострокового кредитного ресурсу змінили саму логіку нагромадження капіталу. Тому питання інвестиційного розвитку регіонів уже не можна зводити лише до бюджетної підтримки або загального поліпшення інвестиційного клімату.

У доповіді було підкреслено, що однакова за формою грошово-кредитна політика дає різні результати в областях України. Для регіонального розвитку важливо не тільки те, якою є облікова ставка чи скільки ліквідності має банківська система, а передусім те, чи доходить цей фінансовий ресурс до підприємства у вигляді доступного, довгого і прийняттого за ризиком інвестиційного кредиту.

Мету дисертації здобувач визначив як поглиблення теоретико-методологічних засад і розроблення практичних рекомендацій щодо регулювання інвестиційної діяльності в регіоні інструментами грошово-кредитної політики. При цьому головний акцент зроблено на просторовій неоднорідності регіонів, асиметрії монетарної трансмісії, банківській кредитній доступності, воєнних ризиках та інституційній спроможності території.

Загальна логіка роботи, як зазначив доповідач, побудована послідовно: від теоретичного осмислення каналів грошово-кредитної трансмісії до емпіричної діагностики інвестиційного клімату регіонів, а далі – до моделі диференційованого регулювання, інструментів посилення інвестиційного каналу та сценарної системи фінансово-інвестиційного забезпечення відновлення України.

Одним із центральних результатів здобувач назвав поєднання двох аналітичних координат: індексу регіональних монетарних умов, R-MCI, та індексу регіонального інвестиційного потенціалу, RPI. R-MCI показує доступність, вартість, строковість і ризиковість фінансового ресурсу на територіальному рівні, а RPI – здатність регіону перетворити цей ресурс у продуктивні капіталовкладення. У такому поєднанні видно, що сприятливі фінансові умови самі по собі не гарантують інвестиційного результату.

Емпіричний блок роботи підтвердив, що фінансова стабілізація не забезпечує автоматичного відновлення інвестиційної активності. Частка капітальних інвестицій у валовому регіональному продукті знизилася з 15,6 % у 2010 році до 11,5 % у 2021 році, 8,3 % у 2023 році та орієнтовно 8,5 % у 2025 році. Водночас у період найбільшої потреби у відновленні облікова ставка зросла з 7,54 % у 2021 році до 18,70 % у 2022 році та 22,38 % у 2023 році.

Окремо здобувач зупинився на слабкості довгострокового кредитування. Обсяг кредитів нефінансовим корпораціям скоротився з 86,6 млрд дол. США у 2013 році до 27,6 млрд дол. США у 2021 році та 18,6 млрд дол. США у 2025 році, а частка кредитів строком понад п'ять років у 2021–2025 роках залишалася лише в межах 12,55–14,02 %. На цьому тлі кошти банків у депозитних сертифікатах

Національного банку України зросли з 2,0 млрд дол. США у 2021 році до 10,2 млрд дол. США у 2025 році.

Доповідач пояснив, що значна частина банківської ліквідності концентрувалася у коротких низькоризикових інструментах, а не переходила у фінансування регіональних інвестиційних проєктів. Таку саму логіку підтверджує структура фінансового ринку: у 2024 році частка облігацій внутрішньої державної позики у загальному обсязі торгів становила 86,43 %, тоді як частка корпоративних облігацій – лише 1,92 %. Програма «Доступні кредити 5–7–9 %» частково пом'якшувала цю проблему, однак на інвестиційні проєкти припадало лише 8,4 млрд грн, або близько 14,9 % відповідного портфеля.

У теоретичній частині здобувач обґрунтував провідне значення кредитного каналу монетарної трансмісії. За його висновком, в Україні ставка впливає на інвестиції не прямо, а через доступність кредиту, строковість ресурсу, заставні вимоги, кредитні спреди, валютні очікування, ризикові премії та фінансову стійкість позичальників. Відтак кредитний канал діє у валютно-ризиковій модифікації.

Методичний результат дисертації полягає у поєднанні індексного, економетричного та просторового аналізу. Такий підхід дає змогу не тільки ранжувати області, а й пояснювати, чому один регіон здатний сприйняти монетарний імпульс, інший його послаблює, а ще інший фактично не може перетворити фінансовий ресурс у капітальні інвестиції.

У прикладній частині роботи запропоновано модель диференційованого регулювання. Для регіонів із відносно сприятливими фінансовими умовами та високим інвестиційним потенціалом доцільними є довгострокові кредити, модернізаційні проєкти та поступове залучення інструментів ринку капіталу. Для регіонів із високим потенціалом, але слабшою кредитною доступністю, першочерговими стають компенсація процентної ставки, портфельні гарантії та страхування ризиків.

Якщо фінансові умови є прийнятними, але інвестиційний потенціал недостатньо сформований, пріоритет мають отримати проєктні офіси, технічна допомога, підготовка інвестиційних заявок і стандартизовані продукти для малого та середнього бізнесу. Для територій із подвійним обмеженням потрібне поєднання публічних інвестицій, грантової підготовки проєктів, довгого пільгового ресурсу та інституційного супроводу.

Сьомий блок наукової новизни здобувач пов'язав з інструментарієм посилення інвестиційного каналу. Йдеться про довге фондування, компенсацію процентної ставки, портфельні гарантії, механізм першої збиткової частки, співфінансування, страхування воєнних і проєктних ризиків, міжнародні кредитні лінії, проєктний відбір і моніторинг додатковості. Головний висновок доповідача полягав у тому, що саме здешевлення кредиту не створює інвестиційного ефекту, якщо ресурс не доведено до проєкту.

У цьому контексті здобувач обґрунтував роль спеціалізованої інституції розвитку. Така інституція має не заміщувати комерційні банки, а допомагати їм працювати з довгими інвестиційними проєктами: структурувати ресурс,

поєднувати гарантії та співфінансування, знижувати ризики, стандартизувати продукти, супроводжувати проєктний відбір і контролювати додатковий ефект.

Завершуючи доповідь, Яріш М. В. наголосив на сценарній логіці відновлення. У несприятливому сценарії пріоритетом є збереження базової економічної функціональності територій; у базовому – перехід до відбудовно-модернізаційного кредитування; в оптимістичному – формування довгого циклу розвитку, в якому банківські, гарантійні, страхові, бюджетні та ринкові інструменти працюють як єдина система фінансового забезпечення інвестицій.

Узагальнюючи результати, здобувач підкреслив, що грошово-кредитна політика впливає на регіональні інвестиції не автоматично, а через кредитну доступність, строковість ресурсу, валютні очікування, ризикові премії та інституційну спроможність територій. Практичне значення дисертації полягає в тому, що вона показує умови, за яких монетарна стабільність може стати чинником інвестиційного відновлення регіонів України.

Після завершення доповіді Ярішу М. В. присутніми були поставлені такі запитання:

Д.е.н., професор Кнейслер О. В.: 1) У роботі запропоновано використання індексу регіональних монетарних умов (R-MCI) та індексу регіонального інвестиційного потенціалу (RPI). Які саме показники були покладені в основу цих індексів, яким способом здійснювалася їх нормалізація та як визначалися вагові коефіцієнти окремих складових? 2) Якою є роль іноземних інвесторів у формуванні капітальних інвестицій регіонів України та через які механізми грошово-кредитна політика може опосередковано сприяти залученню іноземного капіталу в регіональні інвестиційні проєкти?

Д.е.н., професор Сидорович О. Ю.: 1) Які конкретні інструменти грошово-кредитної політики, на Вашу думку, можуть бути найбільш результативними для стимулювання капітальних інвестицій у регіонах України в умовах воєнних ризиків, високої вартості кредиту та обмеженості довгострокового банківського ресурсу? 2) У дисертації обґрунтовано, що однакова грошово-кредитна політика може давати різні інвестиційні результати в різних областях України. Які критерії доцільно використовувати для типологізації регіонів і добору для них різних пакетів кредитно-інвестиційних інструментів?

К.е.н., доцент Чайковський Я. І.: 1) У дисертації обґрунтовано домінуюче значення кредитного каналу монетарної трансмісії для впливу грошово-кредитної політики на регіональні інвестиції. Чому саме кредитний канал, а не процентний або валютний, визначено провідним у сучасних умовах України? 2) У презентації зазначено, що фінансова стабілізація не забезпечує автоматичного відновлення інвестиційної активності регіонів. Які головні причини того, що наявна банківська ліквідність не трансформується у довгострокове інвестиційне кредитування реального сектору?

К.е.н., доцент Шевчук А.М.: 1) У роботі запропоновано посилити роль спеціалізованих інституцій розвитку у доведенні фінансового ресурсу до регіональних інвестиційних проєктів. Які функції має виконувати така інституція, щоб не підміняти комерційні банки, а посилювати інвестиційний канал грошово-

кредитної політики? 2) У дисертації розглянуто сценарну логіку фінансово-інвестиційного забезпечення відновлення регіонів України. Як мають відрізнятися інструменти грошово-кредитного регулювання в несприятливому, базовому та оптимістичному сценаріях відновлення?

На всі питання дисертант дав повні відповіді, що характеризує достатній рівень його наукової підготовки, уміння аргументовано захищати власні результати та коректно пояснювати методологічні й прикладні аспекти дисертаційної роботи.

Науковий керівник, к.е.н., доцент Сенів Б. Г. виступив із висновком, у якому зазначив актуальність теми дослідження, його теоретичне і практичне значення. Було наголошено, що дисертаційна робота Яріша М. В. «Регулювання інвестиційної діяльності в регіоні інструментами грошово-кредитної політики» є своєчасною в умовах воєнних руйнувань, високої вартості капіталу, асиметрії регіонального розвитку та потреби у формуванні довгострокового фінансового механізму відновлення України.

Науковий керівник підкреслив, що Яріш Михайло Володимирович є аспірантом Західноукраїнського національного університету за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування». Здобувач у повному обсязі виконав освітньо-наукову програму, завершив підготовку дисертаційної роботи та подав її до попереднього розгляду в установленому порядку.

Було зазначено, що здобувач був зарахований на навчання в аспірантурі Західноукраїнського національного університету 01.09.2022 року. Тема дисертаційного дослідження була затверджена разом з індивідуальним планом роботи здобувача рішенням Вченої ради Західноукраїнського національного університету № 3 від 09.11.2022 року. Упродовж періоду навчання тема дисертаційної роботи не змінювалася.

Актуальність дисертації, за оцінкою наукового керівника, зумовлена потребою наукового обґрунтування такої моделі регулювання інвестиційної діяльності в регіонах, яка враховує неоднорідність економічного простору, асиметрію грошово-кредитної трансмісії та різну здатність територій перетворювати фінансові ресурси у продуктивне нагромадження капіталу.

За період навчання Яріш Михайло Володимирович сформував належний рівень теоретичної підготовки, методологічних умінь та аналітичних компетентностей, необхідних для самостійного розв'язання складних наукових завдань у сфері фінансів, банківської справи, грошово-кредитної політики та регіонального інвестиційного розвитку. У процесі виконання роботи він продемонстрував здатність системно опрацьовувати наукову літературу, статистичні матеріали, інституційні дані та практику фінансового регулювання.

Дисертаційне дослідження має цілісний характер і побудоване відповідно до логіки переходу від теоретико-методологічного аналізу до емпіричної діагностики та прикладного моделювання. У першому розділі здобувач систематизував еволюцію наукових підходів до регулювання інвестиційної

діяльності в регіоні, розкрив канали трансмісії грошово-кредитної політики та обґрунтував їх значення для формування інвестиційного середовища.

Важливим результатом цього етапу стала інтерпретація грошово-кредитної політики не як ізольованого процентного важеля, а як системи фінансових умов, що діє через вартість капіталу, доступність кредиту, строковість фінансування, валютно-цінову стабільність, ризикові премії та очікування економічних агентів.

У другому розділі здобувач здійснив оцінювання регіональної інвестиційної динаміки України та впливу монетарних чинників на формування інвестиційного потенціалу територій. Особливої уваги заслуговує побудова індексу регіональних монетарних умов та індексу регіонального інвестиційного потенціалу, які дали змогу зіставити просторові відмінності у доступності фінансового ресурсу, інвестиційній активності та спроможності регіонів до капіталізації монетарних імпульсів.

У третьому розділі дисертації запропоновано концептуальну модель диференційованого регулювання інвестиційної діяльності регіонів інструментами грошово-кредитної політики. Її зміст полягає у поєднанні індексу регіональних монетарних умов і індексу регіонального інвестиційного потенціалу з регуляторною матрицею добору інструментів. Такий підхід доводить, що однаковий макромонетарний сигнал не може забезпечити однакові інвестиційні результати в регіонах із різною виробничою структурою, банківською присутністю, безпековим профілем та проєктною готовністю.

Вагомим науковим результатом є розроблення інструментарію посилення інвестиційного каналу грошово-кредитної політики у регіональному розрізі. У роботі систематизовано інструменти зниження вартості ресурсу, подовження строковості фінансування, розподілу ризику, цільової адресності та інституційної трансляції. Окремо обґрунтовано роль банку розвитку або інституції другого рівня як провідника довгострокових інвестиційних ресурсів.

Науково переконливим є використання порівняльного історико-інституційного аналізу повоєнного досвіду Німеччини, Японії та Південної Кореї. На цій основі здобувач показав, що успішна відбудова потребує розмежування стабілізаційної функції центрального банку та розвиткової функції спеціалізованої фінансової інституції, здатної поєднувати проєктний відбір, співфінансування, гарантійні механізми, моніторинг додатковості та просторову адресність інвестиційних рішень.

У роботі дістала подальший розвиток методологія сценарного моделювання кредитно-інвестиційного відновлення регіонів України. Запропонований підхід поєднує структурний потенціал регіону, інвестиційно-фінансову реалізацію, безпековий фон, зовнішньо-публічне співфінансування, проєктну готовність та силу монетарно-кредитної трансляції. Це дозволило сформувати прикладну матрицю, у якій інструментальні пакети пов'язані з типом регіону та сценарними умовами реалізації.

Теоретичне значення дисертації полягає у розвитку наукових положень щодо регіональної гетерогенності грошово-кредитної трансмісії, взаємодії монетарної політики з інвестиційним потенціалом територій та ролі інституційних провідників у трансформації фінансового ресурсу в продуктивні

інвестиції. Практична значущість роботи полягає у можливості використання її результатів під час розроблення державної та регіональної політики стимулювання інвестиційної діяльності, удосконалення програм кредитної підтримки бізнесу, формування гарантійних і страхових інструментів та підготовки регіональних програм відновлення.

Наукові результати дисертаційного дослідження опубліковано у 9 наукових працях загальним обсягом 4,9 друк. арк. (4,0 авторських друк. арк.), серед яких 5 статей – у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, загальним обсягом 4,0 друк. арк. (3,1 авторських друк. арк.) та 4 праці апробаційного характеру загальним обсягом 0,9 друк. арк. (0,9 авторських друк. арк.).

Усі результати дослідження, що виносяться на захист, отримані здобувачем особисто і є його власним науковим доробком. Використані в дисертації положення, ідеї, статистичні матеріали та наукові результати інших авторів належним чином відображені в посиланнях на відповідні джерела. Особистий внесок здобувача у працях, опублікованих у співавторстві, наведено у списку наукових публікацій за темою дисертації.

Отже, дисертаційна робота Яріша Михайла Володимировича «Регулювання інвестиційної діяльності в регіоні інструментами грошово-кредитної політики» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, яке має належний теоретико-методологічний рівень, містить науково обґрунтовані результати, характеризується науковою новизною та практичним значенням. Робота відповідає вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії та може бути рекомендована до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

К.е.н., доцент Чайковський Я. І. (рецензент) звернув увагу на актуальність дисертаційного дослідження Яріша М. В. на тему «Регулювання інвестиційної діяльності в регіоні інструментами грошово-кредитної політики». Було підкреслено, що інвестиційна діяльність регіонів України в сучасних умовах формується під впливом глибоких макроекономічних, фінансових, безпекових та інституційних змін. Повномасштабна війна спричинила руйнування виробничих потужностей, порушення логістичних зв'язків, зростання ризикових премій, обмеження довгострокового кредитування та посилення міжрегіональної нерівномірності у залученні капіталу.

За таких умов проблема регулювання інвестиційної діяльності не може розглядатися лише як питання загального поліпшення інвестиційного клімату або бюджетної підтримки. Вона безпосередньо пов'язана зі здатністю держави, банківського сектору, Національного банку України, інституцій розвитку та регіональних органів управління забезпечити перетворення фінансового ресурсу у реальні капіталовкладення. Необхідність наукового обґрунтування таких механізмів зумовлює актуальність теми дисертаційної роботи.

Рецензент зазначив, що наукове дослідження Яріша М. В. вирізняється комплексним підходом до розкриття взаємозв'язку між грошово-кредитною політикою, банківським кредитуванням, регіональними монетарними умовами та інвестиційним потенціалом територій. Імпонує авторська позиція щодо

трактування грошово-кредитної політики не лише як інструменту макрофінансової стабілізації, а і як важливого чинника формування інвестиційного середовища регіонів.

Здобувач обгрунтовано доводить, що однакові параметри монетарної політики по-різному впливають на регіони, оскільки території відрізняються фінансовою глибиною, структурою економіки, банківською присутністю, безпековим профілем, інституційною спроможністю та готовністю приймати довгостроковий інвестиційний ресурс. Такий підхід дає змогу змістити акцент із формального аналізу макромонетарних параметрів на дослідження реальної здатності регіону засвоювати фінансовий ресурс.

У дисертаційній роботі ґрунтовно розкрито теоретико-методологічні основи впливу грошово-кредитної політики на інвестиційний потенціал регіону та концептуальні засади його оцінювання. Для цього використано актуальні наукові джерела, офіційні статистичні дані, матеріали Національного банку України, міжнародних фінансових організацій та застосовано необхідні науково-методичні підходи.

Проведене дослідження дало змогу обґрунтувати домінуючу роль кредитного каналу монетарної трансмісії, розробити підхід до оцінювання регіональних монетарних умов і регіонального інвестиційного потенціалу через індекс регіональних монетарних умов (R-MCI), та індекс регіонального інвестиційного потенціалу (RIPI) а також запропонувати концептуальну модель диференційованого регулювання інвестиційної діяльності регіонів.

Окремо Чайковський Я. І. відзначив аргументованість висновку про провідну роль кредитного каналу монетарної трансмісії. У сучасних умовах України саме кредитний канал визначає, чи перетворюється монетарна стабілізація на інвестиційну активність. Процентна ставка задає загальний ціновий орієнтир, валютний канал впливає на очікування і ризикові премії, однак рішення підприємства про капіталовкладення залежить передусім від фактичної доступності кредиту, строковості ресурсу, вимог до застави, ризикової оцінки позичальника та готовності банку фінансувати довгий проєкт.

Рецензент позитивно оцінив емпіричну аргументацію роботи. Здобувач показав, що в умовах високої ліквідності банківської системи довгострокове інвестиційне кредитування не відновлюється автоматично, оскільки частина банківського ресурсу концентрується у коротких низькоризикових інструментах. Відтак постає потреба не лише у загальній стабілізації фінансового середовища, а й у створенні механізмів, які змінюють співвідношення ризику і дохідності на користь кредитування реального сектору.

Відзначаються обґрунтованістю розроблені рекомендації щодо посилення інвестиційного каналу грошово-кредитної політики в регіональному розрізі. Практичне значення мають пропозиції автора щодо поєднання довгострокового фондування, гарантійних механізмів, компенсації процентної ставки, співфінансування, страхування ризиків, міжнародних кредитних ліній, проєктного відбору та моніторингу результативності. Такі положення можуть бути використані під час формування політики фінансово-інвестиційного забезпечення відновлення регіонів України.

Загалом дисертаційне дослідження Яріша Михайла Володимировича є актуальним, самостійним і завершеним науковим дослідженням, у якому порушено вагому науково-прикладну проблему та отримано результати, що мають теоретичне і практичне значення. За актуальністю теми, рівнем виконання, новизною одержаних результатів і значущістю запропонованих положень дисертація відповідає вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», а її автор може бути рекомендований до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

К.е.н., доцент Шевчук А.М. (рецензент) зазначив, що сучасні умови розвитку України засвідчили: інвестиційна діяльність регіонів дедалі більше залежить не лише від загального стану економіки, а й від здатності фінансової системи забезпечувати доступ підприємств до довгострокового ресурсу. Повномасштабна війна істотно змінила регіональну структуру економічної активності, посилила ризики для бізнесу, ускладнила банківське кредитування, підвищила вартість капіталу та загострила проблему просторової нерівномірності інвестиційного розвитку.

За таких умов питання регулювання інвестиційної діяльності в регіоні інструментами грошово-кредитної політики набуває вагомого наукового і практичного значення. Саме цим зумовлюється актуальність дисертаційної роботи Яріша Михайла Володимировича на тему «Регулювання інвестиційної діяльності в регіоні інструментами грошово-кредитної політики».

Рецензент підкреслив, що наукове дослідження Яріша М. В. вирізняється цілісністю, належною глибиною теоретичного аналізу та прикладною спрямованістю. Автор розглядає інвестиційну діяльність регіонів не ізольовано, а у взаємозв'язку з монетарною стабільністю, кредитною доступністю, банківською оцінкою ризику, інституційною спроможністю територій та потребами фінансового забезпечення відновлення України.

Імпонує авторська позиція щодо того, що єдина за формою грошово-кредитна політика не створює однакових наслідків для всіх регіонів, оскільки території мають різну структуру економіки, неоднакову фінансову глибину, різний рівень банківської присутності, інфраструктурної забезпеченості та безпекових обмежень. Завдяки цьому дисертація виходить за межі суто макроекономічного аналізу монетарної політики і переводить її у площину регіонального інвестиційного розвитку.

У дисертаційній роботі ґрунтовно розкрито еволюцію наукових підходів до регулювання інвестиційної діяльності в регіоні, систематизовано канали трансмісії грошово-кредитної політики та обґрунтовано їх значення для формування інвестиційного середовища. Особливої уваги заслуговує висновок автора про провідну роль кредитного каналу, через який монетарна політика впливає на реальні інвестиційні рішення підприємств.

Здобувач переконливо показує, що для регіонального розвитку важливими є не лише процентні ставки, а й фактична доступність кредиту, строковість банківського ресурсу, заставні вимоги, кредитні спреди, валютні очікування,

ризикові премії та фінансова стійкість позичальників. Така постановка проблеми має вагомим значення, оскільки пояснює, чому макрофінансова стабілізація не завжди переходить у приріст капітальних інвестицій.

Вагомим результатом дослідження є проведене оцінювання інвестиційного клімату регіонів України та грошово-кредитних чинників його формування. Автору вдалося показати, що міжрегіональна диференціація інвестиційної активності визначається не тільки економічною масою територій, а й доступом до фінансового посередництва, якістю інституційного середовища, безпековим профілем, структурою виробництва та здатністю регіону підготувати й реалізувати інвестиційні проєкти.

Такий підхід є важливим, оскільки дає змогу перейти від загального опису інвестиційної нерівномірності до пояснення її фінансових, монетарних та інституційних причин. У цьому контексті позитивної оцінки заслуговує використання автором індексу регіональних монетарних умов, R-MCI, та індексу регіонального інвестиційного потенціалу (RIPI) які дають змогу поєднати аналіз доступності ресурсу та здатності регіону перетворювати його у капіталовкладення.

Практичну цінність має запропонована автором концептуальна модель диференційованого регулювання інвестиційної діяльності регіонів. Її зміст полягає в тому, що інструменти грошово-кредитної та фінансово-інвестиційної політики мають добиратися з урахуванням конкретного типу регіону, його фінансової спроможності, проєктної готовності, ризикового профілю та потенціалу відновлення. Такий підхід є особливо важливим для України, оскільки повоєнна відбудова потребуватиме не універсальних рішень, а гнучкої системи фінансових інструментів, адаптованих до реальних умов окремих територій.

Відзначаються обґрунтованістю розроблені в дисертації рекомендації щодо посилення інвестиційного каналу грошово-кредитної політики. Автор слушно акцентує увагу на необхідності поєднання довгострокового фондування, гарантійних механізмів, компенсації процентної ставки, співфінансування, страхування ризиків, міжнародних кредитних ліній, проєктного відбору та моніторингу результативності.

Науково виправданим є також висновок про важливість спеціалізованих інституцій розвитку, які можуть забезпечити доведення фінансового ресурсу до регіональних інвестиційних проєктів і посилити зв'язок між макрофінансовою стабілізацією та реальним сектором економіки. Така інституція, на думку рецензентки, має виконувати роль організатора довгого ресурсу, гарантійного посередника, координатора міжнародного співфінансування, фахового оцінювача проєктів і монітора додаткового інвестиційного ефекту, не витісняючи при цьому комерційні банки з кредитного ринку.

Окремої уваги заслуговує сценарна логіка фінансово-інвестиційного забезпечення відновлення регіонів. У роботі переконливо показано, що набір інструментів має змінюватися залежно від умов відновлення. У несприятливому сценарії першочерговими мають бути гарантії, страхування ризиків, підтримка базової економічної функціональності та пільговий доступ до ресурсу для життєздатних проєктів. У базовому сценарії зростає значення довгострокового

цільового рефінансування, компенсації процентної ставки, портфельних гарантій і підготовки проєктного портфеля. В оптимістичному сценарії акцент переноситься на масштабування модернізаційних інвестицій, ринок капіталу, приватне співфінансування та інституційне закріплення довгого фінансового циклу.

Дисертація Яріша Михайла Володимировича на тему «Регулювання інвестиційної діяльності в регіоні інструментами грошово-кредитної політики» є актуальною, самостійним і завершеним науковим дослідженням. Робота містить належно обґрунтовані теоретико-методологічні положення, змістовний емпіричний аналіз, науково значущі висновки та практичні рекомендації, що можуть бути використані у процесі формування політики фінансово-інвестиційного забезпечення відновлення регіонів України. Дисертація відповідає встановленим вимогам і рекомендується до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Д.е.н., проф. Кнейслер О. В. як голова фахового семінару підсумувала обговорення та зазначила, що дисертаційна робота Яріша М. В. має цілісний характер, відзначається актуальністю, належним рівнем теоретичного узагальнення, методологічною продуманістю та практичною орієнтацією. У ході обговорення здобувач продемонстрував готовність до наукової дискусії, вміння пояснювати власні підходи, аргументувати положення новизни й пов'язувати результати дослідження з потребами інвестиційного відновлення регіонів України.

Було наголошено, що дисертація відповідає профілю кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу і спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», оскільки в центрі роботи перебувають грошово-кредитна політика, банківське кредитування, фінансове посередництво, регіональні монетарні умови, інвестиційний потенціал територій, інструменти довгострокового фінансування, гарантійні механізми та інституційна модель посилення інвестиційного каналу.

Учасники фахового семінару відзначили, що дисертація має завершену структуру, містить належно обґрунтовані теоретичні положення, авторський методичний інструментарій, емпіричну діагностику та практичні рекомендації. Висловлені під час обговорення міркування мають рекомендаційний характер і можуть бути враховані автором під час підготовки остаточного тексту до захисту.

На підставі результатів обговорення присутні на засіданні

УХВАЛИЛИ:

1) Прийняти висновок щодо дисертаційної роботи Яріша Михайла Володимировича на тему «Регулювання інвестиційної діяльності в регіоні інструментами грошово-кредитної політики» як такої, що відповідає вимогам, які заявлені до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

2) Пропонувати Вченій раді університету прийняти висновок фахового семінару та затвердити склад разової спеціалізованої вченої ради із захисту дисертаційної роботи Яріша Михайла Володимировича за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації
Яріша Михайла Володимировича на тему:
«Регулювання інвестиційної діяльності в регіоні інструментами грошово-
кредитної політики»**

**Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок
із планами наукових робіт університету**

Вибір теми дисертаційного дослідження зумовлений тим, що інвестиційна діяльність регіонів України в умовах воєнних руйнувань, просторового перерозподілу виробництва, високої вартості капіталу та нерівномірної кредитної доступності набула значення однієї з центральних проблем фінансового забезпечення відновлення. Регіони відрізняються не лише масштабами втрат чи структурою економіки, а й здатністю залучати довгостроковий фінансовий ресурс, готувати інвестиційні проекти, взаємодіяти з банками, міжнародними фінансовими організаціями та інституціями розвитку. За таких умов регулювання інвестиційної діяльності в регіоні не може зводитися до загального поліпшення інвестиційного клімату або бюджетної підтримки, оскільки йдеться про складний механізм перетворення фінансової стабільності у продуктивне нагромадження капіталу.

Особливого значення набуває грошово-кредитна політика, яка традиційно розглядається через призму цінової стабільності, процентної ставки, ліквідності банківської системи та валютної стійкості. Водночас для регіонального розвитку вирішальним є не сам факт зміни облікової ставки чи наявності банківської ліквідності, а спроможність монетарного імпульсу перейти у доступний, довгостроковий і прийнятний за ризиком інвестиційний кредит для підприємств. В умовах України цей зв'язок ускладнюється воєнними ризиками, ризиковими преміями, заставними обмеженнями, короткою строковістю ресурсів, високою часткою банківських активів у низькоризикових інструментах та слабким розвитком ринку капіталу.

Актуальність теми посилюється тим, що однакова за формою грошово-кредитна політика не створює однакових інвестиційних результатів у різних областях України. Промислові, аграрні, прикордонні, прифронтові, тиллові, столичні та західні регіони мають неоднакову виробничу структуру, рівень банківської присутності, фінансову глибину, інфраструктурну забезпеченість, безпековий профіль і проектну готовність. Відтак універсальний макромонетарний сигнал у кожній території проходить через власну трансмісійну конфігурацію, що визначає силу або слабкість його інвестиційного ефекту.

Наукова потреба у виконанні дослідження пов'язана з тим, що традиційні підходи до аналізу впливу грошово-кредитної політики на інвестиції переважно спираються на процентний канал і загальнонаціональні макропоказники. Для України таке пояснення є недостатнім, позаяк інвестиційна поведінка підприємств формується через фактичну доступність кредиту, строковість фінансування, валютні очікування, фінансовий стан позичальників, якість застави, можливість отримання гарантій і страхування ризиків, а також через інституційну

спроможність регіонального середовища приймати капітал. Тому в дисертації обґрунтовано домінантне значення кредитного каналу монетарної трансмісії, який в українських умовах діє у валютно-ризиковій модифікації.

Актуальність теми підтверджується також потребами повоєнного відновлення України. Відбудова регіонів потребуватиме не лише бюджетних видатків і міжнародної допомоги, а й сталої системи довгострокового інвестиційного ресурсу. Така система має поєднувати монетарну стабільність, банківське кредитування, державні гарантії, страхування воєнних і проєктних ризиків, міжнародні кредитні лінії, публічні інвестиції, інституції розвитку, регіональну проєктну спроможність і моніторинг результативності. Без такого поєднання грошово-кредитна політика здатна підтримувати макрофінансову рівновагу, однак не завжди забезпечує формування довгого інвестиційного циклу в регіонах.

Дисертаційну роботу підготовлено відповідно до наукового напрямку кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу Західноукраїнського національного університету та в межах госпдоговірної науково-дослідної роботи «Вплив цифрових технологій на процес розробки та оцінювання інвестиційних проєктів на підприємстві» (державний реєстраційний номер 0126U000607, довідка № 21/60-2026 від 27.04.2026).

Авторський внесок полягає у поглибленні теоретико-методичних засад регулювання інвестиційної діяльності в регіоні інструментами грошово-кредитної політики, обґрунтуванні впливу банківського кредитування, процентної ставки, монетарної трансмісії та кредитної доступності на інвестиційні рішення підприємств, а також у формуванні підходу до врахування регіональних фінансово-кредитних умов під час розроблення й оцінювання інвестиційних проєктів. Запропоновані положення дають змогу визначити, яким чином параметри грошово-кредитної політики впливають на вартість фінансового ресурсу, ризиковість проєктів, здатність територій залучати капітал і потенціал економічного відновлення регіонів України.

Мета, завдання та методи дослідження.

Об'єкт та предмет дослідження

Мета дослідження полягає в поглибленні теоретико-методологічних засад і розробленні науково-практичних рекомендацій щодо регулювання інвестиційної діяльності в регіоні інструментами грошово-кредитної політики з урахуванням регіональної неоднорідності, асиметрії монетарної трансмісії, домінантної ролі кредитного каналу та потреб фінансового забезпечення відновлення України.

Реалізація мети дослідження зумовила постановку та розв'язання таких наукових і практичних завдань:

– розкрити еволюцію наукових підходів до регулювання інвестиційної діяльності в регіоні та визначити їхнє значення для формування сучасної логіки просторово орієнтованої грошово-кредитної політики;

– систематизувати канали трансмісії грошово-кредитної політики як чинники формування інвестиційного середовища та обґрунтувати домінантне значення кредитного каналу в умовах валютно-ризикової модифікації монетарного впливу на регіональні інвестиції;

– розробити методологічні підходи до оцінювання впливу монетарних факторів на інвестиційний потенціал регіону з урахуванням вартості капіталу, кредитної доступності, валютно-цінової стабільності, ризикових очікувань і просторових відмінностей;

– ідентифікувати інституційні та макроекономічні детермінанти інвестиційної привабливості регіонів України в умовах структурних, безпекових і фінансових обмежень;

– проаналізувати міжрегіональну диференціацію інвестиційного клімату в Україні та визначити просторові асиметрії, що впливають на здатність регіонів залучати й продуктивно використовувати інвестиційні ресурси;

– оцінити грошово-кредитні інструменти регулювання інвестицій у регіональному розрізі та виявити обмеження їхнього впливу на активізацію довгострокового інвестиційного кредитування;

– обґрунтувати концептуальну модель диференційованого регулювання інвестиційної діяльності регіонів на основі поєднання регіональних монетарних умов, інвестиційного потенціалу, безпекового профілю та інституційної спроможності територій;

– систематизувати інструментарій посилення інвестиційного каналу грошово-кредитної політики в регіональному розрізі та визначити роль спеціалізованих інституцій розвитку у трансляції довгострокового фінансового ресурсу;

– запропонувати підходи до інтеграції інструментів грошово-кредитної політики у систему фінансово-інвестиційного забезпечення відновлення регіонів України з урахуванням сценаріїв відбудови, типів регіонів і механізмів моніторингу результативності.

Об’єкт дослідження – процеси регулювання інвестиційної діяльності в регіонах України.

Предмет дослідження – теоретико-методологічні та науково-практичні засади впливу інструментів грошово-кредитної політики на інвестиційну діяльність регіонів з урахуванням каналів монетарної трансмісії, регіональних монетарних умов, кредитної доступності, інвестиційного потенціалу та потреб фінансового забезпечення відновлення.

Методологічну основу дослідження становлять фундаментальні положення економічної теорії, теорії фінансів, теорії грошово-кредитної політики, теорії монетарної трансмісії, регіональної економіки, інституційної економіки та інвестиційного менеджменту. У процесі дослідження використано метод теоретичного узагальнення для систематизації наукових підходів до регулювання інвестиційної діяльності в регіоні; методи аналізу і синтезу для вивчення взаємозв’язку між монетарною стабільністю, кредитною доступністю, інституційною якістю, безпековим профілем та інвестиційним потенціалом; системно-структурний метод для розгляду грошово-кредитної політики як багатоканального механізму впливу на інвестиційне середовище; порівняльний метод для зіставлення основних теоретичних підходів до регулювання інвестицій; індексний метод для побудови аналітичних показників регіональних монетарних умов та інвестиційного потенціалу; економіко-статистичні методи для

оцінювання міжрегіональної диференціації; елементи економіко-математичного, панельного, лагового та просторового аналізу для врахування часових затримок монетарної трансмісії; метод типологізації для групування регіонів; сценарний метод для формування підходів до фінансового забезпечення відновлення; графічний і табличний методи для візуалізації теоретичних узагальнень, індексних оцінок, типологій та інструментальних пакетів регулювання.

Інформаційну базу дослідження становлять законодавчі та нормативно-правові акти України з питань грошово-кредитної політики, банківського регулювання, інвестиційної діяльності, регіонального розвитку та відновлення економіки; офіційні матеріали Національного банку України, Міністерства фінансів України, Міністерства економіки України, Державної служби статистики України, Державної казначейської служби України; аналітичні та статистичні матеріали міжнародних фінансових організацій, зокрема Світового банку, Міжнародного валютного фонду, Організації економічного співробітництва та розвитку, Європейського центрального банку; матеріали щодо діяльності банків та інституцій розвитку зарубіжних країн; наукові праці українських і зарубіжних учених з проблем монетарної політики, інвестиційного розвитку, банківського кредитування, регіональної економіки, просторової диференціації та повоєнного відновлення; власні розрахунки автора, виконані на основі відкритих статистичних і аналітичних даних.

Наукові положення, розроблені особисто дисертантом та їх новизна

Основні положення і результати дисертаційного дослідження, що визначають його наукову новизну, полягають у такому:

удосконалено:

– теоретико-методологічний підхід до розуміння регулювання інвестиційної діяльності в регіоні, яке запропоновано трактувати не як окремі державні стимули, бюджетні видатки чи заходи здешевлення кредиту, а як цілеспрямований інституційно, фінансово й просторово структурований вплив держави, центрального банку, фінансових інститутів та органів регіонального управління на формування, залучення й продуктивне використання інвестиційного капіталу;

– наукове розуміння трансмісії грошово-кредитної політики у формуванні регіонального інвестиційного середовища через обґрунтування домінантної ролі кредитного каналу, який в умовах України набуває валютно-ризикової модифікації. Доведено, що інвестиційна активність регіонів залежить не лише від процентної ставки, а передусім від фактичної доступності кредиту, строковості банківського ресурсу, заставних вимог, кредитних спредів, валютних очікувань, ризикових премій і фінансової стійкості позичальників;

– підхід до визначення монетарних факторів регулювання інвестиційної діяльності в регіоні як сукупності фінансових стимулів, обмежень і очікувань, що формуються під впливом грошово-кредитної політики та визначають здатність регіональної економіки трансформувати монетарний імпульс у кредитну активність і реальні інвестиційні потоки. Особливий акцент зроблено на кредитній доступності як проміжній ланці між загальними монетарними умовами та інвестиційною поведінкою підприємств;

– методичний підхід до оцінювання впливу монетарних факторів на інвестиційний потенціал регіону через поєднання індексного, економіко-статистичного та просторового аналізу. Запропоновано використовувати індекс регіональних монетарних умов (R-MCI) та індекс регіонального інвестиційного потенціалу (RIPi) як взаємопов'язані аналітичні координати, що дають змогу визначати не лише загальний стан інвестиційного середовища, а й природу основного інвестиційного обмеження конкретного регіону;

– аналітичний підхід до діагностики інвестиційного клімату регіонів України, у межах якого інвестиційну привабливість розглянуто як результат взаємодії макроекономічної місткості території, інституційної передбачуваності, фінансової доступності, безпекового профілю, інфраструктурної забезпеченості та здатності регіону перетворювати залучений капітал на структурні зміни;

– концептуальну модель диференційованого регулювання інвестиційної діяльності регіонів, що ґрунтується на поєднанні індексу регіональних монетарних умов (R-MCI), індексу регіонального інвестиційного потенціалу (RIPi), а також безпекових, структурних та інституційних характеристик територій. Модель дає змогу добирати інструменти регулювання не для економіки загалом, а для конкретного типу регіону з урахуванням його фінансової глибини, виробничої структури, проектної готовності та здатності залучати довгостроковий капітал;

– інструментарій посилення інвестиційного каналу грошово-кредитної політики в регіональному розрізі, який запропоновано розглядати як цілісний інституційно-фінансовий ланцюг. Він охоплює довгострокове фондування, портфельні гарантії, компенсацію процентної ставки, співфінансування, страхування ризиків, цільові кредитні програми, міжнародні кредитні лінії, проектний відбір і моніторинг додатковості.

набули подальшого розвитку:

– типологічна характеристика монетарних режимів регулювання інвестиційної діяльності в регіоні. На основі узагальнення кейнсіанського, монетаристського та австрійського підходів виокремлено кейнсіансько орієнтований режим інвестиційного стимулювання, регуляторний режим інфляційної стабільності та мінімалістичний режим стабільних грошей, що відображають різні способи поєднання грошово-кредитних умов, ролі держави, вартості капіталу й меж кредитної експансії;

– емпіричні засади аналізу міжрегіональної диференціації інвестиційного клімату в Україні. Розвинуто підхід до оцінювання просторових асиметрій інвестиційної активності через виокремлення регіонів із різною інвестиційною інтенсивністю, фінансовою глибиною, кредитною забезпеченістю, безпековим профілем і структурною спроможністю до відновлення;

– науково-практичне обґрунтування обмежень чинної грошово-кредитної моделі України щодо активізації регіональних інвестицій. Визначено, що інвестиційна функція грошово-кредитної політики послаблюється через поєднання жорсткого процентного режиму, стерилізаційного вилучення банківської ліквідності, відсутності сталого довгострокового рефінансування, слабкості фондового ринку та просторової асиметрії кредитного каналу;

– сценарний підхід до інтеграції інструментів грошово-кредитної політики у систему фінансового забезпечення відновлення регіонів України. Запропоновано пов'язувати роль грошово-кредитних інструментів із типами регіонів і сценаріями відновлення, у межах яких у несприятливому сценарії пріоритетом є підтримання економічної життєздатності територій, у базовому – запуск відбудовно-модернізаційного кредитування, а в оптимістичному – формування довгострокового стратегічного фінансування розвитку.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються

Дисертаційна робота Яріша М. В. на тему «Регулювання інвестиційної діяльності в регіоні інструментами грошово-кредитної політики» має чітку, логічно побудовану структуру, яка відповідає поставленій меті, завданням, об'єкту і предмету дослідження.

Автор використовує сучасну методологію наукових досліджень, ґрунтуючись на системному, інституційному, фінансово-економічному та просторовому підходах до аналізу регіональної інвестиційної діяльності. Аналіз змісту дисертації свідчить про комплексне вивчення проблемних питань монетарної трансмісії, банківського кредитування, інвестиційного потенціалу регіонів, фінансової доступності, воєнних ризиків та інституційних механізмів відновлення.

Текстовий виклад результатів дослідження доповнений графічними, табличними, індексними, статистичними та розрахунковими матеріалами. Основні наукові положення аргументуються теоретичними узагальненнями, аналізом офіційних статистичних даних, порівнянням міжнародного досвіду функціонування інституцій розвитку, оцінюванням динаміки інвестицій, кредитування, банківської ліквідності та регіональних фінансово-економічних показників.

Використання значного масиву літературних джерел, офіційної статистики, матеріалів Національного банку України, Міністерства фінансів України, Міністерства економіки України, Державної служби статистики України, міжнародних фінансових організацій та власних розрахунків стало підґрунтям для достатньої обґрунтованості наукових положень, висновків і практичних рекомендацій, викладених у дисертаційній роботі.

Наукові висновки та рекомендації характеризуються достовірністю, що забезпечена використанням актуальної інформаційної бази, послідовністю застосованих методів, узгодженістю теоретичних положень із емпіричними результатами, а також відповідністю висновків поставленим завданням дослідження. Одержані результати підтверджують належний рівень теоретичної, методологічної та практичної підготовки дисертанта.

Практичне значення роботи

Практичне значення дослідження полягає у розробці методичних, аналітичних та організаційно-фінансових пропозицій, що можуть бути використані органами державної влади, Національним банком України, банківськими установами, органами місцевого самоврядування, регіональними агенціями розвитку, підприємствами та спеціалізованими інституціями розвитку

для посилення інвестиційного каналу грошово-кредитної політики та фінансово-інвестиційного забезпечення відновлення регіонів України.

Практичне значення одержаних у роботі результатів мають:

- методичний підхід до оцінювання регіональних монетарних умов на основі індексу регіональних монетарних умов, R-MCI, який дає змогу визначати, наскільки вартість, доступність, строковість і ризиковий профіль фінансового ресурсу сприяють або обмежують інвестиційну активність у конкретному регіоні;

- методика оцінювання регіонального інвестиційного потенціалу на основі індексу регіонального інвестиційного потенціалу (RIPI) що забезпечує можливість зіставлення регіонів за їхньою здатністю перетворювати фінансовий ресурс у капіталовкладення, виробниче оновлення, інфраструктурний розвиток і підвищення економічної спроможності територій;

- типологізація регіонів України у координатах індексу регіональних монетарних умов, R-MCI, та індексу регіонального інвестиційного потенціалу (RIPI) яка може використовуватися для добору диференційованих інструментів регулювання залежно від фінансової глибини регіону, рівня кредитної доступності, безпекового профілю, проектної готовності та структурної спроможності до відновлення;

- інструментарій посилення інвестиційного каналу грошово-кредитної політики в регіональному розрізі, що охоплює довгострокове фондування, портфельні гарантії, компенсацію процентної ставки, страхування воєнних і проектних ризиків, співфінансування, міжнародні кредитні лінії, проектний відбір і моніторинг додатковості фінансових інструментів;

- концептуальна модель диференційованого регулювання інвестиційної діяльності регіонів, яка дає змогу пов'язати тип регіону з відповідним пакетом грошово-кредитних, гарантійних, страхових, інституційних і проектних інструментів, не підміняючи комерційне банківське кредитування, а посилюючи його інвестиційну спрямованість;

- сценарна модель інтеграції інструментів грошово-кредитної політики у систему фінансово-інвестиційного забезпечення відновлення регіонів України, що передбачає різні режими дії інструментів у несприятливому, базовому та оптимістичному сценаріях відновлення економіки.

Практичне значення одержаних результатів підтверджується відповідними документами. Окремі положення дисертаційного дослідження впроваджено у практичну діяльність Фінансового управління Тернопільської міської ради при реалізації бюджетно-кредитної політики територіальної громади, підготовці аналітичних матеріалів щодо підтримки підприємництва, залучення довгострокових інвестиційних ресурсів і фінансового забезпечення економічного розвитку громади (довідка № 8-12/206 від 19.05.2026 р.).

Результати дослідження використано у діяльності ТОВ «ГЛОБАЛ АГРО ІНВЕСТ» при розробці інвестиційних проектів та організації співпраці з банківськими установами щодо залучення фінансових ресурсів для інвестиційної діяльності (довідка № 1-01/05 від 05.05.2026 р.). Практичного застосування набули положення щодо врахування кредитної доступності, строковості

фінансування, вартості ресурсу та ризикового профілю регіону під час підготовки інвестиційних рішень.

Окремі результати дисертаційного дослідження використано у діяльності ТОВ «КЛІКО УКРАЇНА» під час підготовки аналітичних матеріалів щодо оцінювання регіонів України для потенційного інвестування, аналізу кредитної доступності, фінансових ризиків, логістичних умов, безпекового профілю та інституційної спроможності місцевого середовища (довідка № 2605/11-01 від 11.05.2026 р.).

Основні положення дисертації також впроваджено у навчальний процес Західноукраїнського національного університету при поглибленні змістового наповнення лекційних і практичних занять та підготовці навчально-методичного забезпечення дисциплін «Банківська справа», «Центральний банк і монетарна політика», «Кредитування малого і середнього бізнесу» для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» (довідка № 126-28/1123 від 08.05.2026 р.).

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора

Наукові результати дисертаційного дослідження опубліковано у 9 наукових працях загальним обсягом 4,9 друк. арк. (4,0 авторських друк. арк.), серед яких 5 статей – у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, загальним обсягом 4,0 друк. арк. (3,1 авторських друк. арк.) та 4 праці апробаційного характеру загальним обсягом 0,9 друк. арк. (0,9 авторських друк. арк.). Основні результати дисертації обговорено на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Дисертація є самостійним науковим дослідженням. Усі висновки, викладені в цій науковій роботі, є результатом особистих досліджень автора. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, використано лише ті ідеї та положення, які є результатом самостійного дослідження здобувача. Особистий внесок автора у спільних публікаціях конкретизовано у списку опублікованих праць за темою дисертації.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України

1. Яріш М. В. Інвестиційне кредитування малого і середнього бізнесу в Україні в умовах воєнного стану: виклики та перспективи. Економічний аналіз. 2024. Том 34. № 2. С. 317–326. URL: <https://doi.org/10.35774/econa2024.02.317> (0,8 друк. арк.).

2. Яріш М. В. Макроекономічні ризики інвестиційної діяльності банківського сектору України в умовах воєнного стану та антикризова стратегія грошово-кредитної політики. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2024. Вип. 1. С. 172–180. URL: <https://doi.org/10.35774/ibo2024.01-02.105> (0,7 друк. арк.).

3. Яріш М. В. Теоретико-концептуальні підвалини комплементарності грошово-кредитної та інвестиційної політики. Успіхи і досягнення у науці. 2025. № 11(21). С. 1484–1495. URL: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-11\(21\)-1484-](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-11(21)-1484-)

1495 (0,7 друк. арк.).

4. Яріш М. В., Сенів Б. Г. Стратегії монетарного стимулювання інвестиційного розвитку регіонів України в умовах інституційних та макроекономічних обмежень. Економічний аналіз. 2025. Том 35. № 1. С. 682–689. URL: <https://doi.org/10.35774/econa2025.01.682> (загальна кількість друк. арк. 0,8; авторська кількість друк. арк. 0,4; автором обґрунтовано напрями монетарного стимулювання інвестиційного розвитку регіонів України з урахуванням інституційних, процентних, кредитних і макроекономічних обмежень).

5. Yarish M., Seniv B. Monetary Transmission and Regional Investment Activity in Ukraine. Social Development: Economic and Legal Issues. 2026. No. 13. URL: <https://doi.org/10.70651/3083-6018/2026.1.08> (загальна кількість друк. арк. 1,0; авторська кількість друк. арк. 0,5; автором розкрито вплив механізмів монетарної трансмісії на регіональну інвестиційну активність в Україні та визначено просторові відмінності дії кредитного каналу грошово-кредитної політики).

У інших виданнях апробаційного характеру

6. Яріш М. В. Інвестиційне кредитування малого і середнього бізнесу в Україні в умовах війни: виклики та перспективи. Розвиток фінансів, аудиту, бухгалтерського обліку та оподаткування: реалії часу: матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених пам'яті видатного українського вченого-економіста Сергія Ілліча Юрія (м. Кам'янець-Подільський, 11 лютого 2025 р.). Кам'янець-Подільський: Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут», 2025. С. 254–256. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.20276949> (0,2 друк. арк.).

7. Яріш М. В. Інтеграція ESG-критеріїв у механізми кредитування малого і середнього підприємництва. Сталий, інклюзивний, смарт розвиток: наукові підходи до вирішення сучасних глобальних і локальних викликів: збірник тез доповідей Першої Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 10 квітня 2025 р.). Тернопіль: ФОП Рудан В. Я., 2025. С. 95–98. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15192098> (0,2 друк. арк.).

8. Яріш М. В. Регіональні пріоритети залучення іноземних інвестицій у повоєнному відновленні України. Сталий, інклюзивний, смарт розвиток: наукові підходи до вирішення сучасних глобальних і локальних викликів: збірник тез доповідей Третьої Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 14 квітня 2026 р.). Тернопіль: ГО «Науково-аналітична спілка», 2026. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.19757119> (0,2 друк. арк.).

9. Яріш М. В. Роль банківського кредиту у розвитку інвестування в регіонах України в умовах відновлення економіки. Collection of Scientific Papers with the Proceedings of the 4th International Scientific and Practical Conference “Modern Scientific Research: Theoretical and Practical Aspects” (Riga, Latvia, May 11–13, 2026). European Open Science Space. 2026. С. 177–181. URL: <https://doi.org/10.70286/eoss-11.05.2026.006.177-181> (0,3 друк. арк.).

Апробація матеріалів дисертації

Дисертаційне дослідження виконане і обговорене на кафедрі фінансових технологій та банківського бізнесу Західноукраїнського національного університету. Основні положення, теоретичні висновки, методичні підходи та практичні рекомендації дисертаційної роботи пройшли апробацію на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Зокрема, результати дослідження апробовано на IV Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених пам'яті видатного українського вченого-економіста Сергія Ілліча Юрія «Розвиток фінансів, аудиту, бухгалтерського обліку та оподаткування: реалії часу» (м. Кам'янець-Подільський, 11 лютого 2025 р.); Першій Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сталий, інклюзивний, смарт розвиток: наукові підходи до вирішення сучасних глобальних і локальних викликів» (м. Тернопіль, 10 квітня 2025 р.); Третій Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сталий, інклюзивний, смарт розвиток: наукові підходи до вирішення сучасних глобальних і локальних викликів» (м. Тернопіль, 14 квітня 2026 р.); 4th International Scientific and Practical Conference “Modern Scientific Research: Theoretical and Practical Aspects” (Riga, Latvia, May 11–13, 2026).

Оцінка мови та стилю дисертації

Дисертація написана українською мовою. Стиль подачі матеріалу відповідає вимогам академічного письма, характеризується системністю, логічністю, змістовою послідовністю, коректним використанням понятійно-категоріального апарату фінансів, банківської справи, грошово-кредитної політики, інвестиційного розвитку та регіональної економіки. Текст дисертації засвідчує самостійність авторського мислення, уміння поєднувати теоретичні положення з емпіричними процедурами, індексними розрахунками, просторовою типологізацією та практико-орієнтованими висновками.

Відповідність дисертації нормативно встановленим вимогам та можливість подання до захисту

Враховуючи актуальність теми дисертації, обґрунтованість отриманих результатів, наукову новизну і практичне значення виконаних досліджень, повноту викладення матеріалів дисертації в наукових працях, апробацію результатів, а також належний рівень оформлення роботи, дисертація Яріша Михайла Володимировича на тему «Регулювання інвестиційної діяльності в регіоні інструментами грошово-кредитної політики» відповідає вимогам до дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р., «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. зі змінами, та може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

У результаті розгляду дисертації Яріша Михайла Володимировича та повноти публікації основних результатів дослідження:

УХВАЛИЛИ:

1. Пропонувати Вченій раді університету такий склад разової спеціалізованої вченої ради:

Голова разової спеціалізованої вченої ради:

доктор економічних наук, професор Сидорович Олена Юріївна, професор кафедри фінансів імені С. Юрія Західноукраїнського національного університету.

Рецензенти:

кандидат економічних наук, доцент Чайковський Ярослав Іванович, доцент кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу Західноукраїнського національного університету;

кандидат економічних наук, доцент Шевчук Антон Михайлович, доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія Західноукраїнського національного університету.

Опоненти:

доктор економічних наук, професор Пшик Богдан Іванович, професор кафедри фінансових технологій та консалтингу, Львівський національний університет імені Івана Франка

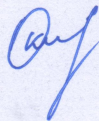
кандидат економічних наук, Рудан Віталій Ярославович, викладач кафедри соціальної роботи і соціокультурної діяльності імені Т.Г. Сосновської, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»

2. Рекомендувати новоствореній разовій спеціалізованій вченій раді прийняти дисертаційну роботу Яріша Михайла Володимировича на тему «Регулювання інвестиційної діяльності в регіоні інструментами грошово-кредитної політики», подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», до захисту.

Головуюча на засіданні

завідувачка кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу

докторка економічних наук, професорка

Ольга КНЕЙСЛЕР